

Motion till Värmdö kommunfullmäktige - Alla elevers rätt att lyckas i skolan

2015-03-25

”Elever får inte rätt stöd” är rubriken i Nacka Värmdö Posten den 17 februari och refererar till den enkät som besvarats av 1256 föräldrar i Värmdös pågående skoldialog. I enkätsvaren framgår det tydligt att föräldrar uppleder att kommunens skolor brister i sitt stöd till den enskilde eleven. De oberoende konsulterna konstaterar att det finns ett stort glapp mellan hur viktigt som föräldrarna anser att stöd är och det stöd som eleverna får i skolan. Det här är alarmerande!

Alla elevers rättigheter

Alla har rätt att nå målen i skolan. Skollagen är glasklar på den punkten! Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt. De elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska även ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.^[1] Alla elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt, vilket innebär att även kunna nå de högre betygsstegen.

Alla elever är olika och har olika erfarenheter, behov och intressen. Det är viktigt att läraren skaffar sig kunskap om varje elev för att kunna ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov i utbildningen.^[2] Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Det gäller såväl i undervisningen som i andra lärmiljöer, till exempel rastaktiviteter, praktik och arbetsplatsförlagt lärande (apl). Undervisningen ska med andra ord möta alla elever.

För elever med olika funktionsnedsättningar gäller det att undervisningen motverkar funktionsnedsättningens konsekvenser.^[3] Att motverka funktionsnedsättningens konsekvenser innebär att läraren tar hänsyn till elevers olika behov i alla lärmiljöer och i hela undervisningsprocessen, det vill säga vid planering, genomförande, kunskapsbedömning och betygssättning, uppföljning och dokumentation. Elever med funktionsnedsättning, till exempel autismspektrumtillstånd (AST) är ingen homogen grupp.^[4] Därmed kan inget enskilt undervisningsupplägg möta behoven hos alla inom denna grupp. Stöd i alla undervisningssituationer behöver baseras på den enskilda elevens behov.

Situationen idag i Sverige och i Värmdö

Nätverket Barn i Behov har genomfört en undersökning i Sveriges kommuner från norr till söder, från landsort och glesbygd till storstad och förortskommuner där 94 kommuner deltagit. De elever som skolan bedömde vara i behov av särskilt stöd motsvarar 2,2% av det totala elevunderlaget. Dessa elever har rätt att tillgå är en extra ersättning, sk tilläggsbelopp, utöver den ordinarie elevpengen, vilken man ansöker om hos kommunen. Undersökningen visar att enbart 68% av ansökningarna om tilläggsbelopp beviljades, medan 32% av ansökningarna avslogs.^[5] Detta innebär att av totala andelen elever är det 0,71% av eleverna som inte får det stöd som skolorna bedömer att de behöver.

Europakommissionen kom 2010 ut med en rapport "Support for children with special educational needs (SEN). I rapporten ligger Sverige i botten när det gäller antalet elever som från tilläggsbelopp och i antalet elever som går i specialskolor för barn med särskilda behov. Sveriges uttalade inkluderingsmodell har alltså inte följts upp av en motsvarande finansiering. De svenska förhållandena för elever i behov av stöd har också kritiserats av FN under 2014. Bland annat lyfts den stora kunskapsbristen om funktionsnedsättningar hos såväl allmänhet som beslutsfattare, särskilt inom utbildningsväsendet. FN oroas över att det i olika rapporter framkommer att det finns barn som behöver omfattande stöd som inte får det och därför inte kan gå i skolan.^[6]

I Värmdö har stöd och extra stöd tilläggsbeloppen under en längre tid varit föremål för diskussion. Vi har i samtal med lärare, rektorer och föräldrar fått tydliga negativa signaler om att systemet med tilläggsbelopp inte fungerar i kommunen på ett rättssäkert och likvärdigt sätt och att elever inte får det stöd som de har rätt till inom ramarna för skolpengen.^[7]

2014/2015 ansökte grundskolorna i Värmdö om extra ersättning för totalt 270 elever. Skolan bedömde att de inte inom rådande ekonomisk ram (skolpengen) kunde ge det stöd som eleven behöver för att nå målen utifrån elevens förutsättningar. Skolan har efter identifiering, utredning, åtgärdsprogram gjort en skriftlig ansökan om helt tilläggsbelopp för den berörde eleven. Av de inkomna ansökningarna avsågs 61 stycken. 88 elever fick ett helt tilläggsbelopp beviljat, 121 elever fick halva tilläggsbelopp beviljat.

Detta innebär att enbart cirka 32% av eleverna får det stöd som skolorna bedömer att de behöver. Cirka 47% fick hälften av det stöd skolan efterfrågade. Cirka 22% av ansökningarna avsågs.^[8] **De personer som vi delegerat ansvaret för undervisningen till har alltså enbart rätt enligt den centrala bedömningen i 1 av 3 fall.** Det är något i systemet som inte fungerar då det uppenbart finns ett misstroende mot den bedömning som lärare, specialpedagog och ytterst rektor gjort av elevens stödbehov.

Vad händer med dessa elever vars ansökningar avslås? Vems är ansvaret om skolan gör bedömningen att de inte klarar av elevens stödbehov inom befintliga ramar? Eleverna i behov av stöd har de behov de har och dessa förändras inte på grund av ett avslag. Skolans resurser förändras inte heller, vilket leder till att skolan försöka stötta eleven efter bästa förmåga inom befintlig ekonomisk ram vilket riskerar att leda till att man anställer den billigaste arbetskraften i stället för den mest kompetenta.

Enligt en undersökning av Autism och Asbergerförbundet från 2013 stannar mer än var tredje pojke och mer än varannan flicka med autismdiagnos hemma från skolan.^[9] Bristande stöd i skolan leder till att många barn redan tidigt utvecklar psykisk ohälsa och risk för socialt utanförskap. Detta bekräftas av slutrapporten Unga med funktionssättning^[10]

Att ge alla elever det stöd som de har rätt till ställer stora krav på skolan. I svensk skola har vi dessutom bestämt oss för att inkludera alla elever i skolan. För att lyckas med inkludering ställer det stora krav på kompetens hos personal och resurser i form av extra händer. Vi förtroendevalda har en skyldighet att säkerställa att skolorna har rätt ekonomiska, organisatoriska och personella resurser till sitt förfogande för att lösa denna uppgift. Vi har det yttersta ansvaret för att eleverna lyckas i den inkluderande skolan.

Vi socialdemokrater är angelägna över att Värmdö kommun ger samtliga elever det stöd de behöver för att ge dem deras skollagsenliga rättigheter och ser att det finns brister även i Värmdö kommun som behöver åtgärdas.

Den socialdemokratiska kommunfullmäktigegruppen yrkar

1. Att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan och gemensam arbetsprocess, dokumentation och uppföljning för såväl stöd som särskilt stöd i Värmdö kommun som utgår från elevens behov.
2. Att förvaltningen ges uppdrag att ta fram en kompetensutvecklingsplan för personal i skolan gällande stöd utifrån de behov som finns på skolorna i kommunen samt får i uppdrag att säkerställa att denna kompetensutveckling genomförs.
3. Att samtliga resurspersoner och assistenter samt speciallärare garanteras en grundläggande utbildning i arbetet med stöd.
4. Ta fram en rättssäker och effektiv process som anpassas efter de ansökandes förutsättningar gällande tilläggsbeloppen till förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola som sätter elevens behov och rättigheter i fokus.

Socialdemokraterna kommunfullmäktige Värmdö

Noter

^[1] 3 kap. 3 § skollagen (2010:800).

^[2] Läroplaner för grundskolan och motsvarande skolformer, samt för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag.

^[3] 3 kap. 3 § skollagen.

^[4] Begreppet autismspektrumtillstånd är ett samlingsnamn för flera olika tillstånd med gemensamma begränsningar inom de tre områdena social interaktion, kommunikation och föreställningsförmåga. Autismspektrumet omfattar diagnoserna autism, Aspergers syndrom, atypisk autism och desintegrativ störning. <http://www.autism.se/content1.asp?nodeid=19410>. (2015-01-16)

^[5] Sverige är sämst på att ge stöd till barn i behov <http://www.barnibehov.se/> (2014-12-11)

^[6] http://europa.eu/epic/studies-reports/docs/eaf_policy_brief_-_support_for_sen_children_final_version.pdf

^[7] <http://www.nvp.se/Arkiv/Artiklar/2013/05/Rektor-sagarVarmdos-stod-till-svaga-elever/> (2015-01-24) skoldialogerna 2015 samt enkätsvar från uppföljningen av folkomröstningen 2014.

^[8] NVP den 17 mars 2015 <http://www.nvp.se/Varmdo/Varmdo/Rektor-avgar-i-protest/>

^[9] <http://www.autism.se/content1.asp?nodeid=21041>

^[10] Slutrapport Unga med funktionssättning (2014-10-20) Dahlberg Annika (Försäkringskassan) samt Mona Eriksson (Arbetsförmedlingen)